

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/202989,Jacek-Wrobel-Na-nieludzka-ziemie-Trzecia-z-masowych-deportacji-w-glab-ZSRS.html>
26.02.2026, 15:55



Jacek Wróbel: Na nieludzką ziemię. Trzecia z masowych deportacji w głąb ZSRS

Pod koniec czerwca 1940 r. rozpoczęła się trzecia z czterech masowych deportacji obywateli polskich w głąb ZSRS. Deportowano wówczas głównie uciekinierów z obszaru okupowanego przez III Rzeszę. Zesłano od około 75 tys. do ponad 80 tys. osób. W wyniku wywózek deportowani znaleźli się głównie w obwodach zachodniej Syberii i na północnych terenach europejskiej części Rosji.

29.06.2026

[Okupacja sowiecka](#) [Wysiedlenia](#) [Zbrodnie sowieckie](#) [ZSRS](#)

W czasie wojny obronnej Polski przeciwko III Rzeszy 17 września 1939 r. Związek Sowiecki dokonał inwazji na II Rzeczpospolitą. W konsekwencji w granicach ZSRS znalazły się wschodnie terytoria Polski.

Sowieckie represje

Pod okupacją sowiecką zapanował terror, szczególnie skierowany przeciwko etnicznym Polakom. Narzucono ludności sowieckie obywatelstwo. Wprowadzono sowiecki, zideologizowany system oświatowy. Przeprowadzono niekorzystną dla mieszkańców tych obszarów wymianę pieniędzy.

Dochodziło do aresztowań, egzekucji oraz deportacji ludności, czyli jej masowych przesiedleń do wyznaczonych odgórnie miejsc zamieszkania.

W latach 1940-1941 miały miejsce cztery wielkie deportacje Polaków w głąb Związku Sowieckiego.

Podczas pierwszej deportacji w lutym 1940 r. na północne tereny europejskiej części Rosji oraz na zachodnią Syberię zesłano ok. 140 tys. ludzi, głównie osadników cywilnych i wojskowych oraz pracowników służb leśnych i ich rodziny.

W ramach drugiej deportacji w kwietniu 1940 r. wywieziono – głównie do Kazachstanu – ponad 61 tys. osób, w tym polską inteligencję, rodziny ofiar zbrodni katyńskiej, rodziny urzędników państwowych oraz nacjonalistów ukraińskich, żydowskich i białoruskich.

Po trzeciej deportacji z czerwca 1940 r. doszło jeszcze do czwartej, w maju i czerwcu 1941 r., kiedy na Syberię i do Kazachstanu wywieziono od 31 tysięcy do 52 tys. polskich obywateli, przede wszystkim członków konspiracji i ich bliskich oraz rodziny osób aresztowanych, rozstrzelanych bądź zbiegłych na teren okupacji niemieckiej.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Okupacja sowiecka, Wysiedlenia, Zbrodnie sowieckie, ZSRS

Artykuł